

**הקשר בין נוכחות טיפולית, כפי שהיא נמדדת על ידי צופה
חיצוני, לבין הברית הטיפולית ותוצאות הטיפול**

**The relationship between therapeutic presence, as measured
by an independent observer, and the therapeutic alliance
and treatment outcome**

עבודת גמר למוסמך

מגישה: נועה בן עמי

בהנחייתו של פרופ' יונתן הפרט

2012

Abstract

Therapeutic Presence is defined as bringing one's whole self into the encounter with the client, by being completely in the moment on physical, emotional, cognitive and spiritual levels (Elliott, Watson, Goldman & Greenberg 2004). Authors have suggested that therapeutic presence is a precondition for a successful treatment and a strong therapeutic alliance (Geller & Greenberg, 2002). The correlation between the predictor and outcome variables at the same point in time cannot provide information regarding causality. A time series analysis allows examination of time ordering, which is an important condition for causation, and is able to test process related hypotheses

The following study made use of existing data from 20 CBT treatments for panic disorder which were videotaped. Measures evaluating therapeutic alliance and severity of the disorder were collected at pre and post-session throughout treatment. An independent observer measure of presence was produced from existing measures of ratings by therapists and patients, and its reliability and validity were tested. It was then used to assess presence levels during the first four sessions of each of the 20 treatments and its relationship to alliance and outcome.

In order to test whether changes in therapeutic presence precede and predict changes in the severity of symptoms and therapeutic alliance, several HLM analyses, which allow nesting of data in both dyad and session number, were performed. Other HLM analyses were run in order to evaluate whether the average presence of each therapist during the first four sessions affected the level of outcome variables at the end of treatment, and their rate of change during treatment.

Good therapeutic presence at a certain session was found to predict good alliance ratings at the beginning of the following session. It was also found that good

presence during the first four sessions predicted better alliance ratings at the end of the treatment, and sharper gains in alliance during treatment. The results regarding the relation of presence to the measures of symptoms were not as consistent. In part they were found to contradict the study's hypothesis in that anxiety sensitivity was found to positively correlate with presence. It is possible that a larger data set would provide more conclusive results. Overall, it appears that presence can be reliably and validly measured via an observer measure which is used to code videotaped sessions of therapy. The relationship between presence and outcome in CBT for panic is less clear and needs further study.

תקציר:

נוכחות טיפולית מוגדרת כהבאתו של המטפל את כלל העצמי שלו למפגש עם מטופל, זאת על ידי היותו "בתוך הרגע" באופן מוחלט מבחינה פיזית, רגשית, קוגניטיבית ורוחנית (Elliott, 2004). חוקרים הציעו כי גורם הנוכחות מהווה תנאי מקדים להצלחת הטיפול וליצירת ברית טיפולית חזקה (Geller & Greenberg, 2002). מחקר אשר בודק את הקשר בין המשתנים המנבאים והמנובאים בנקודת זמן יחידה לא מאפשר דיון אודות סיבתיות. מחקר אשר עושה שימוש במערך Time series טומן בחובו אפשרות לבדוק השערות תהליכיות ולבסס את סדר ההופעה של משתנים שונים. ביסוס סדר זמנים מהווה את אחד התנאים החשובים לקיומה של סיבתיות.

לצורך המחקר הנוכחי נעשה שימוש בנתונים מ-20 טיפולי CBT בהפרעת פאניקה אשר צולמו בוידאו ושנמדדו בהם לפני ואחרי כל פגישה משתנים שקשורים לברית הטיפולית ולחומרת הפרעת הפאניקה, אשר שימשו במחקר זה כמדדים להצלחת הטיפול. מדד לנוכחות טיפולית מנקודת מבט של צופה מהצד הורכב מתוך מדדים קיימים לנוכחות שנועדו למטפל ולמטופל, ונבדקו מהימנותו ותוקפו. ארבע פגישות ראשונות בכל אחד מ-20 הטיפולים קודדו על פיו.

כדי לבדוק אם שינויים בנוכחות הטיפולית מנבאים ומקדימים בזמן שינויים בחומרת ההפרעה ובברית הטיפולית, נערכו מספר ניתוחי HLM, אשר מאפשרים את קינון המדידות בדיאדה הטיפולית ובמספר הפגישה. ניתוחי HLM נוספים בוצעו כדי לבדוק אם הנוכחות הממוצעת בארבע הפגישות הראשונות של הטיפול בכל אחד מהטיפולים, קשורה לרמת המשתנים התלויים בסוף הטיפול ולקצב השתנותם לאורכו.

נמצא שנוכחות טיפולית גבוהה בפגישה מסויימת מנבאת ברית הטיפולית גבוהה בתחילת הפגישה הבאה, אך לא באותה הפגישה. נמצא עוד שהנוכחות הממוצעת בארבע הפגישות הראשונות קשורה לברית גבוהה יותר בסוף הטיפול ולעלייה חדה יותר של הברית לאורכו. התוצאות שהתקבלו עבור שאר המשתנים התלויים היו בחלקן בניגוד להשערת המחקר. חלקן האחר היה בכיוון השערת המחקר, אך לא הגיע למובהקות. יתכן שמספר רב יותר של טיפולים היה מביא לתוצאות חד משמעיות יותר. באופן כללי, נראה שנוכחות יכולה להימדד באופן מהימן ותקף מנקודת מבט של צופה מהצד. הקשר בין נוכחות לתוצאות הטיפול בטיפול קוגניטיבי התנהגותי להפרעת פאניקה ברור פחות ומצריך מחקר נוסף.

